

Betreft: Erkenning voor innovatieve onderwijsconcepten met maatschappelijke en economische impact
Datum: 3 juni, 2020

Geachte lezer,

Tech bepaalt hoe we werken, reizen, leren en wonen, het verandert onze interactie met elkaar en beïnvloedt onze normen en waarden. In de Leerlingmonitor Digitale Geletterdheid 2020 van Kennisnet¹ wordt geconstateerd dat het *gebruik* van digitale technologie niet betekent dat het ook wordt *begrepen*. Kinderen zijn beperkt in staat om zelf iets te creëren, informatie op te zoeken en na te gaan of aangereikte informatie betrouwbaar is. Uit deze monitor blijkt ook dat er grote verschillen zijn tussen de mogelijkheden die kinderen hebben om de juiste digitale kennis en skills op te doen en deze verschillen nemen toe afhankelijk van hun sociaaleconomische achtergrond en onderwijsniveau. Technische opleidingen in het hoger onderwijs hebben onvoldoende capaciteit om aan de vraag van studenten en werkgevers te voldoen. Een opleiding tot software engineer, met een uitstekend arbeidsmarktperspectief², is slechts toegankelijk voor de happy few. Dat verzwakt onze welvaart, kansengelijkheid, innovatiekracht en economische groei.

In 2018 is Codam Coding College opgericht om hier verandering in te brengen door een voltijds programmeeropleiding van hoog niveau, innovatief en toegankelijk ongeacht vooropleiding of ervaring aan te bieden. Codam rust jonge mensen uit met de juiste vaardigheden en kennis om positief bij te dragen aan de digitale wereld van morgen.

Codam Coding College

Codam Coding College is in 2019 officieel geopend door Koningin Máxima in aanwezigheid van minister Van Engelshoven van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en telt momenteel 220 studenten. Studenten hebben uiteenlopende achtergronden, zijn van verschillende leeftijden en 26% is vrouw (ten opzichte van gemiddeld 10% bij IT-opleidingen in HBO en WO³). Ook de opleidingsachtergrond is divers. Een derde van de studenten bij Codam beschikt niet over een startkwalificatie tegenover eenzelfde aantal studenten dat al eerder een bachelor of masteropleiding heeft afgerond. Daarnaast zijn er studenten die direct instromen na de middelbare school en studenten die eerder al een opleiding zijn gestart maar niet hebben afgerond.

Bij Codam ontwikkelen studenten in 3.5 jaar (inclusief stages) veelgevraagde hard en soft skills waarmee zij een sterke en duurzame uitgangspositie op de arbeidsmarkt verwerven. In het curriculum draait het om het aanleren van praktische vaardigheden die vergelijkbaar zijn met het niveau van een universitaire master computer science. Studenten leren meerdere programmeertalen, en de skills die bijdragen aan zelfredzaamheid bij het werken met digitale technologie. Dankzij de modulaire opbouw en zelfsturende natuur van het programma raken studenten doordrongen van het belang om samen te werken, flexibel te zijn, kritisch te denken en leiderschap te tonen. In essentie leren studenten om zich te blijven aanpassen aan nieuwe omgevingen en onbekende vraagstukken. De wijze waarop het onderwijsmodel is opgebouwd maakt het makkelijk schaalbaar, kosteneffectief en toekomstbestendig. Er is geen tussenkomst van leraren, een uiteenlopende populatie wordt aangesproken en binnen een paar jaar zullen 400 tot 500 studenten worden opgeleid op de huidige locatie in Amsterdam.

Belemmerende factoren

Het aantal mensen dat zich aanmeldt voor de opleiding is overweldigend. De opleiding wordt door Stichting Codam gefinancierd zodat studenten geen collegegeld hoeven te betalen. Codam heeft een wachtlijst van

¹ <https://www.kennisnet.nl/artikel/7743/leerlingmonitor-grote-verschillen-tussen-leerlingen-in-digitale-geletterdheid/>

² Geen enkele beroepsgroep kent zo'n sterke mate van krapte als de beroepsgroep voor ict'ers. 70% van de vacatures is moeilijk vervulbaar. In 2018 telde Nederland bijna 57.000 ict-vacatures. (UWV, Ict-beroepen factsheet arbeidsmarkt, 2019)

³ <https://www.vhto.nl/cijfers-onderzoek/cijfers/cijfers-hbo/>

een jaar, het bedrijfsleven staat te springen om de eerste afgestudeerden en we werken met universiteiten samen in het kader van wederzijds leren. Deze ontwikkelingen, tezamen met andere dringende maatschappelijke en economische uitdagingen zoals het groeiend aantal schoolverlaters en de digitale transformatie, benadrukken het belang van een opleiding zoals Codam en de noodzaak van ruimte voor innovatie in het onderwijs.

Afgelopen jaar heeft Codam de mogelijkheden onderzocht om erkend te worden als officiële onderwijsinstelling. Daarmee zouden studenten dezelfde rechten verkrijgen als andere studenten en aanspraak kunnen maken op studiefinanciering via DUO en een ov-reisproduct. Deze steun is belangrijk voor studenten omdat zij zich hiermee kunnen voorzien in hun levensonderhoud tijdens de voltijdsopleiding. Een combinatie met een bijbaan is vrijwel onmogelijk gezien de intensiviteit van de opleiding en wonen in Amsterdam of er dagelijks naar toe reizen is duur. Juist de jongeren die een nieuwe kans verdienen hebben toegang tot deze financiële ondersteuning van de overheid nodig.

Op 17 december jongstleden werd een motie van Paternotte en Tielen met als doel studiefinanciering voor Codam studenten mogelijk te maken met algemene stemmen aangenomen. Tot nu toe is dit echter niet gelukt. De onderwijswetgeving in Nederland leent zich strikt voor traditionele vormen van onderwijs en laat weinig ruimte voor innovatie. Erkenning als instelling voor hoger onderwijs is binnen de huidige kaders niet mogelijk omdat de opleiding dan niet langer toegankelijk is voor jongeren zonder startkwalificatie. Door het ontbreken van vooropleidingseisen spreken we juist deze groep aan die anders tussen wal en schip valt.

Voorstellen tot maatregelen

Omdat we geloven dat innovatieve onderwijsconcepten, zoals Codam, een belangrijke rol spelen bij het versterken van de innovatiekracht van Nederland, behoudt van onze welvaart en realiseren van kansengelijkheid, vragen we u bij het opstellen van het verkiezingsprogramma de volgende maatregelen mee te nemen in uw overweging.

- 1. Maak erkenning van innovatieve onderwijsconcepten mogelijk: er moet afzonderlijke erkenning komen voor innovatieve onderwijsconcepten die voorzien in maatschappelijke en economische behoeften en niet zijn in te passen in het traditionele onderwijssysteem in Nederland.**

Terwijl de wereld veranderd is het onderwijs stil blijven staan. Universiteiten geven nog steeds voornamelijk klassikaal les, toelating is gebaseerd op de traditionele kaders met beperkte mogelijkheden tot doorstroom en het bedrijfsleven moppert over de vaardigheden en kennis waarmee studenten de arbeidsmarkt betreden. Ook bij de overheid wordt vastgehouden aan de bestaande kaders. Het rapport 'Talent benutten op de arbeidsmarkt'⁴ erkent dat ruimte voor talentontwikkeling belangrijk is, en tegelijkertijd gaat geen van de voorstellen in het rapport in op vormen van innovatief onderwijs om dat talent te ontwikkelen. Toch zijn er prachtige initiatieven zoals Codam die laten zien dat het ook anders kan, en dat het werkt is zichtbaar door de gretige aftrek van het bedrijfsleven, de positieve signalen van deelnemers en het hoge aantal aanmeldingen.

Omdat bestaande wet- en regelgeving vernieuwende initiatieven niet erkent, zijn deelnemers aan deze opleidingen officieel geen student. Daardoor hebben zij geen toegang tot bijvoorbeeld studiefinanciering, ov-reisproduct, studentenhuysvesting en/of kinderopvangtoeslag. Om de toegankelijkheid en de kwaliteit te borgen pleiten we voor een speciale erkenning voor onderwijsinitiatieven die een belangrijke bijdrage leveren aan kansengelijkheid, inclusie en het verminderen van tekorten op de arbeidsmarkt. Dit kan een tijdelijke accreditatie zijn in de opstartfase van vernieuwende opleidingen ter overbrugging tot een volledig certificeringsproces is doorlopen of er aanpassingen gedaan zijn die recht doen faciliteren van dit soort opleidingen binnen huidige of nieuwe kaders. Studenten hebben hiermee recht op dezelfde vergoedingen als reguliere studenten.

- 2. Bundel krachten van bestaande initiatieven en zet in op toegankelijkheid: benut bestaande initiatieven die bijdragen aan de ontwikkeling van digitale vaardigheden.**

Het enorme tekort aan technisch geschoold personeel biedt een voedingsbodem voor publieke en private opleidingsinitiatieven. In Nederland zijn talrijke mooie voorbeelden van bij- en herscholing (o.a. TechGround), initiatieven gericht op specifieke groepen zoals vluchtelingen (o.a.

⁴ Onderdeel van de Brede Maatschappelijke Heroverwegingen. Het rapport is opgesteld door ambtenaren van verschillende ministeries, en bevat beleidsvoorstellen voor de ontwikkeling van talent in Nederland. <https://www.rijksfinancien.nl/bmh/bmh-5-ongekend-talent.pdf>

HackYourFuture) en digitale vaardigheden voor jonge kinderen (o.a. FutureNL). Het zijn veelal initiatieven die hun bestaan ontleen aan bijdragen van mensen en middelen van private sponsors.

Er ligt een kans om met relatief weinig middelen en kostenefficiënt deze initiatieven op te schalen en te versterken waardoor de impact wordt vergroot. Er is veel talent in Nederland dat zich in wil zetten en er wordt ook financieel veel geïnvesteerd. Tegen lage kosten kan de overheid deze initiatieven verankeren, versterken en verder op schalen. Dat is belangrijk omdat het tekort aan geschikt personeel een veelvoorkomend knelpunt is.

In het benutten en toegankelijk maken van bestaande initiatieven kan Nederland een voorbeeld nemen aan landen om ons heen zoals Finland⁵ en Frankrijk⁶ waar publiek/private samenwerking structureel wordt gefaciliteerd. Een centraal platform kan innovatieve initiatieven met sociale en economische ambities samenbrengen, ondersteunen en accelereren.

Oplossingsrichting

Naar het voorbeeld van Frankrijk zouden in Nederland bovenstaande maatregelen gebundeld kunnen worden in een gelijksoortige organisatie als La Grande École du Numérique (GEN)⁷. GEN is een publiek/private samenwerking waarmee technische opleidingen worden geaccrediteerd die niet binnen de bestaande onderwijskaders passen maar wel een belangrijke economische en maatschappelijke bijdrage leveren. GEN is in 2015 gelanceerd door de Franse overheid en inmiddels zijn er meer dan 750 trainingen geaccrediteerd en meer dan 20.000 mensen middels deze trainingen opgeleid voor een baan in tech. Accreditatie houdt onder andere in dat toezicht gehouden wordt op de kwaliteit van de opleiding en de rechten van de deelnemers nagenoeg gelijk zijn aan die van reguliere studenten, waaronder financiële ondersteuning gedurende de opleiding.

Vernieuwende en innovatieve onderwijsconcepten zijn in staat oplossingen te bieden op complexe problematiek, zoals het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, het opvangen van het groeiend aantal schoolverlaters en realiseren van meer diversiteit in tech. Dit is mogelijk omdat zij opereren in een andere context, zonder de beperkingen vanuit de strikte kaders van wet- en regelgeving en daaraan verbonden eisen aan instroom, onderwijstijd en onderwijsopzet. Een vergelijkbaar initiatief in Nederland biedt kansen om innovatieve opleidingen te ondersteunen, toe te zien op kwaliteit en verder op te schalen naar andere steden.

Financiële paragraaf

We begrijpen dat er kosten verbonden zijn aan onze voorstellen. Hieronder hebben we een voorlopige inschatting gemaakt van de financiële gevolgen van het erkennen van innovatieve onderwijsconcepten zoals Codam en het toekennen van dezelfde rechten aan studenten van alternatieve opleidingen als reguliere studenten. Hierbij is uitgegaan van de kosten van het studentenreisproduct en de studielening zoals voorgerekend door DUO en het Nibud. DUO rekent voor het reisproduct een bedrag van €98,72 per maand voor 2020, of €1184 op jaarbasis.⁸ Het Nibud heeft een berekening gemaakt van het gemiddelde bedrag dat studenten per maand lenen om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Dit is €512 per maand, of €6144 per jaar⁹.

Hieruit valt op te maken dat bij de verwachte groei van Codam naar 500 studenten, de kosten voor financiële ondersteuning van onze studenten die voor studiefinanciering in aanmerking zouden komen op zo'n €1,8 miljoen per jaar uitkomen. Als we ook andere onderwijsinitiatieven meerekenen en uitgaan van een totale studentenpopulatie van 5000 studenten over een aantal jaar die een opleiding volgen die nog niet erkend is of vanwege haar innovatieve aard niet binnen de bestaande kaders past, dan komen de kosten voor financiële ondersteuning uit op €18 miljoen per jaar om dit soort innovatieve opleidingen te steunen. Dit zijn kosten die ook gemaakt zouden worden als deze studenten voor het regulier onderwijs zouden hebben gekozen.

In aanvulling op bovenstaande voorrekening zijn er de operationele kosten indien er een landelijke coördinatie organisatie wordt opgezet die vergelijkbaar is met het Franse GEN. In Frankrijk zijn deze kosten ingeschat op €500.000 voor 3 jaar (350K personele kosten, 50K algemene bedrijfskosten, 50K uitvoering communicatie, 50K juridisch en IT).

⁵ Europese index van de digitale economie en maatschappij (DESI) laat zien dat 76% van de bevolking beschikt over basis digitale vaardigheden. Ook telt Finland het meeste vrouwelijke ict-specialisten. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/finland>

⁶ In 2018 heeft Frankrijk verschillende maatregelen genomen om digitale uitsluiting te voorkomen middels het "Plan National pour Numérique Inclusif" waarin ten doel is gesteld om digitaal onderwijs toegankelijk te maken voor 5 miljoen mensen, specifiek gericht op het bewerkstelligen van een meer diverse en inclusieve tech sector. Concreet is hier invulling aan gegeven middels La Grande École du Numérique, een publiek/private samenwerking om computer science training te ondersteunen. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/france>

⁷ <https://www.grandecolenumérique.fr/>

⁸ <https://duo.nl/particulier/ov-en-reizen/>

⁹ <https://www.nibud.nl/wp-content/uploads/Nibud-Studentenonderzoek-2017.pdf>

Afsluiting

We hopen dat u de urgentie onderschrijft om innovatieve onderwijsconcepten te erkennen en studenten aan deze opleidingen te ondersteunen. De Tweede Kamerverkiezingen in 2021 bieden een kans om echt een verschil te maken, voor jongeren die in het huidige onderwijs hun perspectief zijn verloren, voor studenten die geen aansluiting vinden in het bestaande onderwijs, voor mensen die hun baan zijn verloren en voor bedrijven die door het tekort aan technisch personeel niet verder kunnen groeien. Door ruimte te maken voor innovatieve initiatieven, zoals Codam, TechGround, FutureNL en vele anderen, kunnen we het beste halen uit wat mensen en technologie te bieden hebben.

Met vriendelijke groet,

Corinne Goddijn-Vigreux

Oprichter Codam Coding College
Voorzitter Stichting Codam